

II CIKLUS STUDIJA

NASTAVNI PLAN I PROGRAM za akademsku 2013/14. godinu

STUDIJSKI PROGRAM: LOGOPEDIJA

Tuzla, 2013. godine

Sadržaj

1. Uvod u disciplinu i kvalifikaciju.....	1
2. Izjava o razlozima.....	1
3. Ciljevi studijskog programa.....	2
4. Ishodi učenja ukupne kvalifikacije.....	2
5. Struktura studijskog programa.....	2
5.1. Spisak obaveznih i izbornih predmeta.....	3
5.2. Informacije o rasporedu predmeta.....	3
6. Uslovi za upis na studijski program.....	4
6.1. Uslovi upisa u naredni semestar.....	4
7. Izjava o metodama podučavanja i učenja.....	4
8. Objašnjenje o provjeri znanja.....	4
9. Generički kriteriji provjere znanja.....	5
10. Izrada završnog rada.....	5
11. Resursi učenja.....	6
12. Veza sa eksternim referentnim tačkama.....	6
13. Mogućnosti zapošljavanja i prenosive vještine.....	7
14. Međunarodna usaglašenost studijskog programa.....	7
15. Opis predmeta.....	8
☐ Metodologija naučnog istraživanja sa statistikom.....	8
☐ Specifične teškoće učenja.....	11
☐ Pristupi i metode u tretmanu mucanja.....	14
☐ Tretman neurogenih govorno-jezičkih poremećaja.....	17
☐ Strategije u tretmanu jezičkih poremećaja.....	20
☐ Menadžment poremećaja glasa.....	23
☐ Sistemi i sredstva u augmentativnoj i alternativnoj komunikaciji...	26
☐ Klinički praktikum.....	29
16. Specifikacija završnog rada.....	32

Priručnik za kvalifikaciju

Naziv univerziteta	Univerzitet u Tuzli
Naziv fakulteta	Edukacijsko-rehabilitacijski
Naziv programa	Logopedija
Akademski stepen	Magistar struke (MA)
Stečeno zvanje	Magistar logopedije
Studijski ciklus	Drugi ciklus po FQ-EHEA i drugi po FQHE-BiH
Jezik na kojem se studira	Zvanični jezici u Bosni i Hercegovini
Trajanje studija	1 godina
Voditelj programa	
Kontakt informacije	
Internet	www.erf.untz.ba

1. Uvod u disciplinu i kvalifikaciju

Logopedija je nauka koja se bavi prevencijom, detekcijom, dijagnosticiranjem i tretmanom poremećaja humane komunikacije pod kojom se podrazumijevaju svi oni procesi i funkcije koji su povezani s produkcijom govora, te s percepcijom i produkcijom oralnoga i pisanoga jezika, kao i oblicima neverbalne komunikacije. Logopedija je struka u razvoju na sjecištu primijenjene i čiste nauke. Logopedija je danas priznata kao struka i kao nauka u većini zemalja svijeta. Nakon završetka I studijskog ciklusa, diplomirani stručnjak (Bachelor logopedije) je nezavisan stručnjak čije se osnovne aktivnosti ostvaruju na području prevencije, detekcije i intervencije u slučajevima poremećaja humane komunikacije i njihovog tretmana. Svrha studijskog programa „Logopedija“ na II ciklusu studija, koji se vrednuje sa 60 ECTS kredita, je sticanje višeg nivoa obrazovanja u oblasti poremećaja govora, jezika i komunikacije, što omogućava uspješnije i kvalitetnije obavljanje profesionalnih zadataka i izazova u logopediji.

2. Izjava o razlozima

Logopedija kao zasebna nauka poznata je i priznata u svijetu preko 80 godina, a u Bosni i Hercegovini ima osamnaest-godišnju tradiciju obrazovanja stručnih kadrova. Obrazovanje logopeda u Bosni i Hercegovini od osnivanja Defektološkog fakulteta 1993. godine permanentno prati savremene trendove i razvoj logopedije u svijetu, a stečena diploma priznata je u velikom broju razvijenih zemalja svijeta. Razlog za nastavak školovanja na II ciklusu studija na studijskom programu „Logopedija“ leži u činjenici da je logopedija u permanentnom i intenzivnom razvoju. Nova saznanja u oblasti dijagnostike i tretmana, uvođenje savremenih metoda, tehnika i pristupa, tehnološko-tehnički progres, izrada novih kompjuterskih programa i aparata koji se koriste u logopediji, novi zahtjevi tržišta itd. zahtijevaju nužnost cjeloživotnog učenja i stalno proširivanje i produbljivanje znanja stručnjaka iz ove oblasti. Takođe, najnovije spoznaje i dostignuća iz drugih oblasti sa kojima je logopedija usko povezana (medicina, psihologija, pedagogija, akustika i informatika) zahtijevaju upotpunjavanje i usavršavanje neophodnih primijenjenih znanja u oblasti logopedije. S toga će Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, naročito Odsjek na kome se izučava logopedija, nastojati da na studijskom programu II ciklusa poboljšava kvalitet obrazovne, stručne i naučne djelatnosti, prema standardima koji predstavljaju najviši nivo i koji postoje u razvijenim zemljama. Studijski program „Logopedija“ stalno će se osavremenjivati i prilagođavati potrebama tržišta.

3. Ciljevi studijskog programa

Osnovni cilj studijskog programa „Logopedija“ na II ciklusu je da studenti steknu nove praktične i specijalističke vještine za timski i individualni rad iz oblasti specifičnih teškoća učenja, poremećaja fluentnosti govora, razvojnih jezičkih poremećaja, neurogenih jezičkih poremećaja, poremećaja glasa, iz oblasti rehabilitacijskih metoda i tehnika u augmentativnoj i alternativnoj komunikaciji itd. Pored toga, cilj je i da se studenti osposobe za bavljenje istraživačkim radom koji će im omogućiti viši nivo naučnog i stručnog saznanja u ovoj oblasti. Studenti bi trebali da se osposobe i za edukacijski rad i daljnje naučno usavršavanje. Prema tome, studijski program „Logopedija“ na II ciklusu studentima obezbjeđuje nadogradnju i produblivanje stečenih znanja i vještina koje su stekli na osnovnim akademskim studijama, a samim tim i viši nivo kompetencija.

4. Ishodi učenja ukupne kvalifikacije

Nakon završenog studijskog programa „Logopedija“ na II ciklusu studija studenti će moći:

- ⌚ Koristiti se visokim specijaliziranim teorijskim i praktičnim znanjem iz oblasti dijagnostike i tretmana osoba sa poremećajima verbalne komunikacije;
- ⌚ Itegrirati stečena znanja, te ih primijeniti u rješavanju problema, donošenju odluka u praksi, te savjetovanju i informisanju osoba sa poremećajima verbalne komunikacije;
- ⌚ Odabrati i primijeniti adekvatne metode i pristupe logopedskog tretmana;
- ⌚ Unaprediti proces logopedskog tretmana;
- ⌚ Vrednovati, analizirati i procijeniti tok i ishod logopedskog tretmana;
- ⌚ Povezati znanja iz novih ili interdisciplinarnih polja;
- ⌚ Postupati prema etičkim načelima struke;
- ⌚ Racionalno i kritički promišljati;
- ⌚ Samostalno učiti i imati pozitivan stav o potrebi cjeloživotnog učenja i razvoja stručnih kompetencija;
- ⌚ Baviti se naučno-istraživačkim radom u području logopedije.

5. Struktura studijskog programa

Studijski program „Logopedija“ je jednogodišnji studij koji se realizuje u dva semestra, pri čemu svaki semestar ima po 15 nastavnih sedmica. Vrednuje se sa 60 ECTS bodova tako da u zbiru sa I ciklusom nosi 300 ECTS bodova. Pripada području Društvenih nauka, polju Edukacijsko- rehabilitacijskih nauka i grani Logopedija. Studijski program se sastoji iz obaveznih i izbornih predmeta. Obavezni predmeti su osmišljeni na način da studentima omoguće nadogradnju znanja i vještina stečenih na studiju I ciklusa. Obavezni predmeti su dizajnirani tako da daju identitet kvalifikaciji. Svrha ovih predmeta je da se studentima pruže nove praktične i neophodne specijalističke vještine. U obaveznim predmetima naglasak se stavlja na timski rad, ali i sposobnost nezavisnog rada, praktične vještine, itd. Imaju za cilj da dodatno osposobe stručnjake za rad u oblastima logopedske prevencije, detekcije, dijagnostike i tretmana kao i za bavljenje naučno istraživačkim radom. Četiri obavezna predmeta se izučavaju tokom prvog, a jedan tokom drugog semestra. Izborni predmeti su osmišljeni da se studentima omogući sticanje novih znanja i spoznaja iz oblasti logopedije u skladu sa njihovim interesima i afinitetima. Izborni predmeti su na raspolaganju u toku drugog semestra. Od tri izborna predmeta student pri upisu II ciklusa bira jedan. Studij II ciklusa završava se polaganjem svih predmeta, te izradom i javnom odbranom završnog rada koji se vrednuje sa 20 ECTS bodova.

5.1. Spisak obaveznih i izbornih predmeta

Spisak obaveznih predmeta

1. Metodologija naučnog istraživanja sa statistikom
2. Specifične teškoće učenja
3. Pristupi i metode u tretmanu mucanja
4. Tretman neurogenih govorno-jezičkih poremećaja
5. Strategije u tretmanu jezičkih poremećaja

Spisak izbornih modula

1. Menadžment poremećaja glasa
2. Sistemi i sredstva u augmentativnoj i alternativnoj komunikaciji
3. Klinički praktikum

5.2. Informacije o rasporedu predmeta

I semestar

Šifra predmeta	Naziv predmeta	Kontakt sati			ECTS
		P	A	L	
LDCO1	Metodologija naučnog istraživanja sa statistikom	2	0	1	6
LDCO2	Specifične teškoće učenja	2	0	2	8
LDCO3	Pristupi i metode u tretmanu mucanja	2	0	2	8
LDCO4	Tretman neurogenih govorno-jezičkih poremećaja	2	0	2	8
UKUPNO		8	0	7	30

II semestar

Šifra predmeta	Naziv predmeta	Kontakt sati			ECTS
		P	A	L	
LDCO5	Strategije u tretmanu jezičkih poremećaja	2	0	1	6
LDCIZ-	Izborni predmet	2	0	0	4
	Završni rad	-	-	-	20
UKUPNO		4	0	1	30

6. Uslovi za upis na studijski program

Upis na II ciklus studija vrši se na osnovu javnog konkursa kojeg raspisuje i njegov sadržaj utvrđuje Senat Univerziteta u Tuzli, na prijedlog Naučno-nastavnog vijeća Edukacijsko-rehabilitacijskog fakulteta. Pravo upisa na studijski program „Logopedija“ imaju lica koja su završila dodiplomski studij/studij I ciklusa u trajanju od četiri godine sa ostvarenih 240 ECTS bodova koji su stekli zvanje:

- Diplomirani logoped i surdoaudiolog
- Diplomirani defektolog-logoped
- Bachelor logopedije i surdoaudiologije

Strani državljani i osobe bez državljanstva imaju pravo upisa na studij pod jednakim uslovima kao i državljani BiH.

U slučaju da se na prethodno raspisani Konkurs prijavi veći broj kandidata upis se vrši na temelju rang liste kandidata koja se formira na osnovu prosječne ocjene ostvarene na prethodnom ciklusu studija.

6.1. Uslovi upisa u naredni semestar

Prisustvo svim vidovima nastave, za studente je obavezno i o njemu se vodi evidencija na osnovu koje student, po odslušanom semestru dobija potpis od predmetnog nastavnika. Student može upisati naredni semestar nakon izvršenih obaveza iz prethodnog semestra po osnovu prisustva na predavanjima/vježbama, što dokazuje ovjerenim semestrom u Studentskoj službi Fakulteta. Student koji nije izvršio predviđene obaveze iz upisanih predmeta mora te predmete ponovo upisati u narednoj akademskoj godini.

7. Izjava o metodama podučavanja i učenja

Metode podučavanja i učenja su osmišljene tako da podstiču studente na nezavisan i grupni rad. Osnovne metode podučavanja i učenja su: predavanja; laboratorijske vježbe; seminari; diskusije; grupni rad.

8. Objašnjenje o provjeri znanja

Znanje studenata provjerava se i ocjenjuje kontinuirano tokom semestra. Pri tome se vrednuje prisutnost i aktivno sudjelovanje u nastavi i vježbama, priprema i prezentacija individualnog i grupnog seminarskog rada, međuispiti i završni ispit. Metode provjere znanja su osmišljene tako da odgovaraju očekivanim ishodom učenja. Koristit će se sljedeće metode provjere znanja: usmeni odgovori; pismeni odgovori; izlaganja i prezentacije; eseji, seminarski radovi; alternativni zadaci; zadaci višestrukog izbora; zadaci jednostavnog dosjećanja. Rezultati provjere znanja su dostupni i transparentni studentu tijekom cijelog semestra. Preciznije metode provjere znanja date su u opisima predmeta.

9. Generički kriteriji provjere znanja

Ovi kriteriji provjere znanja su generički i primjenjuju se na sve predmete. Konačni uspjeh studenta za određeni predmet, u određenom semestru, izražava se brojnom, opisnom ili slovnom ocjenom, kako slijedi:

Brojno	Opisno	Slovno	Opis	Bodovi
10	odličan	A	Pregledani rad je primjeren i pruža jasan dokaz potpunog usvajanja znanja, razumijevanja i vještina koje odgovaraju nivou kvalifikacije. Dokazi također pokazuju da su svi ishodi učenja i obaveze za taj nivo zadovoljene na visok način.	94-100
9	izvanredan	B	Pregledani rad je odličan i pruža dokaz sveobuhvatnog znanja, razumijevanja i vještina koje odgovaraju tom nivou kvalifikacije. Dokazi također pokazuju da su svi ishodi učenja i obaveze za taj nivo zadovoljene, a da su mnoge zadovoljene na visok način.	84-93
8	vrlo dobar	C	Pregledani rad je dobar i pruža dokaz znanja, razumijevanja i vještina koje odgovaraju nivou kvalifikacije. Dokazi također pokazuju da su svi ishodi učenja i obaveze za taj nivo zadovoljene, a da su mnoge više nego zadovoljene.	74-83
7	dobar	D	Pregledani rad je prihvatljiv i pruža dokaz znanja, razumijevanja i vještina koje odgovaraju nivou kvalifikacije. Dokazi također pokazuju da su svi ishodi učenja i obaveze za taj nivo zadovoljene.	64-73
6	dovoljan	E	Pregledani rad je prihvatljiv i pruža dokaz minimalnog znanja, razumijevanja i vještina koje odgovaraju tom nivou kvalifikacije. Dokazi također pokazuju da je većina ishoda učenja i obaveza za taj nivo zadovoljena.	54-63
5	ne zadovoljava	F	Pregledani rad je neprihvatljiv i pruža malo dokaza o znanju, razumijevanju i/ili vještinama koje odgovaraju tom nivou kvalifikacije. Dokazi pokazuju da je vrlo malo, ili nimalo, ishoda učenja i obaveza za taj nivo zadovoljeno.	0-53

Ocjena na ispitu zasnovana je na ukupnom broju bodova koje je student stekao ispunjavanjem predispitnih obaveza i polaganjem ispita, a prema kvalitetu stečenih znanja i vještina, i sadrži maksimalno 100 poena.

10. Izrada završnog rada

Studij II ciklusa završava se polaganjem svih ispita, te izradom i javnom odbranom završnog rada. Završni rad u pravilu ne treba da bude isključivo stručnog-teorijskog karaktera, nego istraživačkog iz oblasti logopedije. Student ima pravo na odobrenje teme za izradu završnog rada sticanjem statusa studenta II ciklusa. Završni rad se može predati na ocjenu i dalji postupak ukoliko je kandidat ostvario 40 ECTS bodova predviđenih za nastavne predmete i ukoliko je izvršio sve finansijske i druge obaveze utvrđene studijskim programom.

11. Resursi učenja

Za potrebe pripremanja ispita i izradu završnog rada studentima je na raspolaganju Univerzitetska biblioteka, uključujući i relevantne baze podataka, te resursi koje posjeduju predmetni nastavnici, saradnici i potencijalni mentori. Praktične (laboratorijske) vježbe, kao i istraživanja za završni rad izvoditi će se u specijalizovanim institucijama u kojima se provodi prevencija, dijagnostika i tretman osoba sa poremećajima komunikacije različite etiologije. Studentima će po potrebi biti omogućen pristup multimedijalnoj sali Univerzitetskog centra za razvoj daljinskog obrazovanja Univerziteta u Tuzli, kao i pristup Internetu. Osigurat će se kontakt i konsultacije sa nastavnicima i saradnicima, kao bitan izvor učenja i praktičnog rada.

12. Veza sa eksternim referentnim tačkama

MATRICA KOJA POVEZUJE KVALIFIKACIJE II CIKLUSA STUDIJSKOG PROGRAMA „LOGOPEDIJA“ SA RAZLIČITIM DESKRIPTORIMA BIH OVŠK

EKSTERNE REFERENTNE TAČKE	ŠIFRA PREDMETA								
	LDC01	LDC02	LDC03	LDC04	LDC05	LDCI1	LDCI2	LDCI3	RADZAVRŠNI
Deskriptori okvira vš. kvalifikacija BiH za kvalifikacije koje predstavljaju uspješan završetak drugog ciklusa (60 ECTS bodova)									
pokažu sistematično razumijevanje i savladavanje znanja u svom području studija/disciplini, koje se temelji na, odnosno proširuje i/ili nadograđuje ono što se obično povezuje sa nivoom dodiplomskog studija, i što predstavlja osnov ili mogućnost za originalnost pri razvoju i/ili primjeni ideja, obično u kontekstu istraživačkog rada	X	X	X	X	X	X	X	X	
mogu primijeniti svoje znanje i razumijevanje, kao i sposobnosti rješavanja problema, na nove i nepoznate sredine unutar šireg (ili interdisciplinarnog) konteksta u vezi sa njihovim područjem studija		X	X	X	X		X	X	X
primjenjuju konceptualno i apstraktno razmišljanje, uz visok nivo sposobnosti i kreativnosti, čime se omogućava: - kritička ocjena trenutnog istraživačkog i akademskog rada na najvišem nivou u datoj disciplini, - ocjena različitih metodologija, formiranje kritičkog mišljenja i ponuda alternativnih rješenja	X				X				X
imaju sposobnost da integriraju znanje i bave se složenim problemima, te da formuliraju sudove na osnovu nepotpunih ili ograničenih informacija, ali uz razmišljanje o socijalnim i etičkim odgovornostima vezanim za primjenu njihovog znanja ili sudova			X		X	X	X	X	X
mogu prenositi svoje zaključke, znanje i razmišljanje na kojima se oni temelje, uz korištenje odgovarajućeg/odgovarajućih jezika, auditoriju koji nije specijalizovan i koji je specijalizovan, jasno i nedvosmisleno			X		X		X		X
su u stanju da svoje znanje podignu na viši nivo, prodube razumijevanje svog područja studija ili discipline, i kontinuirano razvijaju sopstvene vještine, kroz samostalno učenje i razvoj		X	X	X		X	X	X	X
imaju vještine učenja koje im omogućavaju da nastave studij na način koji će uglavnom biti samousmjeren i autonoman		X		X			X	X	X
stekli su interpersonalne vještine i vještine timskog rada, primjerene različitim kontekstima učenja i zaposlenja, te pokazuju sposobnost vođenja i/ili pokretanja inicijative i daju doprinos promjeni i razvoju		X		X		X		X	

13. Mogućnosti zapošljavanja i prenosive vještine

Prema podacima Svjetske zdravstvene organizacije oko 10% populacije ima jače izražene teškoće u govorno-jezičnoj komunikaciji s tendencijom porasta, što znači da u Bosni i Hercegovini ima oko 430.000 takvih osoba (prema posljednjem popisu stanovništva iz 1991.). Do sredine 2011. godine na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu, kao jedinom fakultetu u FBiH koji obrazuje logopedski kadar, diplomiralo je oko 220 logopeda, među kojima ima i određeni broj njih iz susjednih zemalja (Hrvatska, Srbija i Crna Gora). Prema tome, jedan logoped pokriva preko 20.000 stanovnika ili preko 2.000 osoba sa teškoćama u govorno-jezičkoj komunikaciji. U Europskoj uniji jedan logoped pokriva oko 5.000 stanovnika. Analizirajući navedene podatke više je nego očigledna opravdanost potrebe za obrazovanjem i usavršavanjem većeg broja stručnih kadrova-logopeda.

Nova teoretska i praktična znanja iz oblasti logopedskog tretmana, specijalističke vještine i sposobnosti za bavljenje naučno-istraživačkim radom koje se stiču na II ciklusu studija, trebala bi biti prepoznata kao konkurentna i praktično primjenjiva na bosansko-hercegovačkom tržištu rada u ovom trenutku, ali i u godinama koje slijede. Magistar logopedije je osposobljen za rad i zapošljavanje u zdravstvenim ustanovama (otorinolaringološkim, neurološkim, psihijatrijskim, audiološkim, fonijatrijskim i pedijatrijskim klinikama), predškolskim ustanovama, redovnim osnovnim školama, školskim dispanzerima, centrima za rehabilitaciju slušanja i govora, centrima za medicinsku rehabilitaciju, centrima i posebnim ustanovama za odgoj, obrazovanje i rehabilitaciju osoba sa teškoćama u razvoju, ustanovama za mentalno zdravlje i savjetovalištima, gerijatrijskim ustanovama, privatnoj praksi, istraživačkim centrima i sl.

Studijski program „Logopedija“ na II ciklusu je, između ostalog, osmišljen i tako da studentima pruži brojne važne prenosive vještine, kao što su:

- rješavanje problema u oblasti logopedije;
- uspješnu organizaciju poslova;
- uspješnu komunikaciju sa klijentima i porodicom;
- odgovoran rad prema etičkim načelima struke i predviđenim rokovima;
- upravljanje i vodstvo;
- donošenja odluka;
- istraživačke vještine.

14. Međunarodna usaglašenost studijskog programa

Studijski program „Logopedija“ je po svojoj strukturi, ciljevima i kompetencijama diplomiranih studenata u saglasnosti sa savremenim međunarodnim studijima iz ove oblasti u zemljama u okruženju, Evropskoj uniji i šire:

- University of Helsinki, Education program in Logopedics, Finska
- University of Oulu, Faculty of humanities, Department of Finnish, Saami and Logopedics, Finska
- University of Sydney, School of Communication Sciences and Disorders, Australija
- University of Ohio, School of Hearing, Speech and Language Sciences, USA
- University of Iowa, Department of Speech Pathology and Audiology, USA
- University of Tennessee, Colleague for Education, Health, and Human Sciences, USA

Saradnja je uspostavljena i sa pojedinim fakultetima u regionu gdje takođe na sličnim studijama proučavaju ovu oblast: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Univerzitet u Beogradu, Srbija; Edukacijsko–rehabilitacijski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, R.Hrvatska; Pedagoška fakulteta, Univerzitet v Ljubljani, R.Slovenija.

15. Opis predmeta

Puni naziv predmeta	Metodologija naučnog istraživanja sa statistikom																
Šifra predmeta	LDCO1																
Nivo predmeta/ ciklus BiH	drugi ciklus FQ-BiH i Bolonje																
Bodovna vrijednost ECTS	6 ECTS																
Trajanje	jedan semestar																
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli																
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet																
Nositelj predmeta																	
E-mail																	
Izvoditelj predavanja																	
Saradnik																	
Web stranica	www.erf.untz.ba																
Status predmeta	obavezan																
Uslovi	nema																
Ograničenja pristupa	studenti II ciklusa studija																
Aktivnost koja se ocjenjuje	<table> <tr> <td>Aktivnost na predavanjima</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>Aktivnost na vježbama</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>Zadace</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Pismeni testovi:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>- test sredinom semestra</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>- test na kraju semestra</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Završni ispit (pristupni rad i usmeni):</td> <td>50%</td> </tr> </table>	Aktivnost na predavanjima	5%	Aktivnost na vježbama	5%	Zadace	10%	Seminarski rad	10%	Pismeni testovi:		- test sredinom semestra	10%	- test na kraju semestra	10%	Završni ispit (pristupni rad i usmeni):	50%
Aktivnost na predavanjima	5%																
Aktivnost na vježbama	5%																
Zadace	10%																
Seminarski rad	10%																
Pismeni testovi:																	
- test sredinom semestra	10%																
- test na kraju semestra	10%																
Završni ispit (pristupni rad i usmeni):	50%																
Ciljevi predmeta	<p>Osposobiti studente za primjenu adekvatne metodologije naučnog istraživanja u edukaciji i rehabilitaciji, te za pisanje stručnih i naučnih radova.</p> <p>Osposobiti studente da koriste adekvatne statističke metode za istraživanja u edukaciji i rehabilitaciji, te educirati studente za upotrebu statističkih aplikativnih programa koji se koriste za obradu podataka i statističku analizu.</p>																
Ishodi učenja	<p>Nakon položenog nastavnog predmeta studenti će biti osposobljeni da:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☉ Primjene adekvatnu metodologiju u naučnim istraživanjima; ☉ Koriste objektivne metode za prikupljanje i obradu podataka kojim se istražuju i objašnjavaju složene i međusobno zavisne bio-psiho-socijalne pojave koje doprinose unaprjeđenju edukacijsko-rehabilitacijske prakse; ☉ Samostalno osmisle i provedu istraživanje iz područja edukacije i rehabilitacije, diskutuju i izvode zaključke; ☉ Napišu i objave različite radove sa svim metodološkim komponentama; ☉ Pravilno primijene statističke metode za obradu podataka istraživanja i interpretiraju dobivene statističke rezultate; ☉ Koriste statističke aplikativne programe koji se 																

	primjenjuju za obradu podataka i statističku analizu.
Indikativni sadržaj predmeta	<p>Pojam nauke i naučnoistraživačkog rada; Osnovni oblici naučne spoznaje; Klasifikacija nauka; Opća obilježja naučnog pristupa u edukaciji i rehabilitaciji; Odnos naučne metode i metodologije; Faze procesa naučnog istraživanja (izbor i definisanje predmeta istraživanja, određivanje ciljeva istraživanja, postavljanje hipoteza, izrada projekta istraživanja, prikupljanje i obrada podataka, primjena statističkih metoda, naučno tumačenje i interpretacija podataka, izvještaj o rezultatima istraživanja); Metode naučnog istraživanja; Tehnike prikupljanja i obrade empirijskih podataka (posmatranje, ispitivanje, anketa, eksperiment, klasifikacija, vrste mjerenja i mjerne skale, grupisanje podataka u statističke nizove, grafičko prikazivanje podataka); Primjena informacione tehnologije u procesu istraživanja; Statističke metode; Deskriptivna statistika; Značaj primjene uzoraka za istraživanja u edukaciji i rehabilitaciji; Prednosti i nedostaci metode uzoraka; Procjena parametara osnovnog skupa i testiranje statističkih hipoteza; Provođenje testiranja u zavisnosti od ispunjenosti polaznih pretpostavki; Funkcionalna i statistička povezanost pojava. Regresiona i korelaciona analiza; Testiranje značajnosti regresione (korelacione) veze; Pisanje naučnog i stručnog djela (knjiga, monografija, udžbenik, članak); Dokumentacijska osnova rukopisa; Vrste publikacija; Primarne i sekundarne publikacije; Članci u časopisu; Struktura naučnog članka, magistarskog rada i doktorske disertacije; Način citiranja i pisanje referenci; Objavljivanje naučnih radova.</p>
Metode učenja	<p>Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, posmatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; ☐ Laboratorijske vježbe za korištenje statističkih aplikativnih programa koji se koriste za obradu podataka i statističku analizu; ☐ Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova.
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>U osmoj sedmici semestra studenti pismeno polažu test, koji obuhvata do tada pređeno gradivo. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom kolokviju može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu drugi test, koji obuhvata pređeno gradivo iz drugog dijela semestra. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom kolokviju</p>

	<p>može ostvariti maksimalno 10 bodova. Završni ispit obuhvata pisanje pristupnog rada i usmeni. Pozitivno ocijenjen pristupni rad je uslov za izlazak na usmeni ispit. Na usmenom ispitu student odgovara na tri pitanja iz gradiva obuhvaćenog nastavnim programom. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na završnom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda, od čega minimalno 25 bodova na završnom ispitu.</p>
Jezik podučavanja	Bosanski
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kukić S., Markić B., Metodologija društvenih znanosti: metode, tehnike, postupci i instrumenti znanstvenoistraživačkog rada, Sveučilište u Mostaru, Mostar, 2006., ▪ Fazlović S., Statistika - deskriptivna i inferencijalna analiza, Denfas, Tuzla, 2006., ▪ Fazlović S., Statistika - regresiona i dinamička analiza, OffSet, Tuzla, 2010., ▪ Mejovšek M., Uvod u metodologiju znanstvenog istraživanja u društvenim i humanističkim znanostima, Naklada Slap, Zagreb, 2003.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pallant J., SPSS Survival Manual: A Step by Step Guide to Data Analysis Using SPSS for Windows, Allen & Unwin, 2007., ▪ Petz B., Osnovne statističke metode za nematematičare, Naklada Slap, Jastrebarsko, 2004., ▪ Marušić M., urednik, Uvod u znanstveni rad u medicini, Medicinska naklada, Zagreb, 2008., ▪ Fazlović S. Pregled formula i tablica iz statistike, Univerzitet u Tuzli, Tuzla, 2007.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ www.bhas.ba ▪ www.fzs.ba ▪ www.spss.com

Puni naziv predmeta	Specifične teškoće učenja																
Šifra predmeta	LDCO2																
Nivo predmeta/ ciklus BiH	drugi ciklus FQ-BiH i Bolonje																
Bodovna vrijednost ECTS	8 ECTS																
Trajanje	jedan semestar																
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli																
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet																
Nositelj predmeta																	
E-mail																	
Izvoditelj predavanja																	
Saradnik																	
Web stranica	www.erf.untz.ba																
Status predmeta	obavezan																
Uslovi	nema																
Ograničenja pristupa	studenti II ciklusa studija																
Aktivnost koja se ocjenjuje	<table> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Mini pismeni testovi:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>- mini test na polovini semestra</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>- mini test na kraju semestra</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Završni ispit (usmeni):</td> <td>50%</td> </tr> </table>	Prisutnost na predavanjima	5%	Prisutnost na vježbama	5%	Aktivnost studenta	10%	Seminarski rad	10%	Mini pismeni testovi:		- mini test na polovini semestra	10%	- mini test na kraju semestra	10%	Završni ispit (usmeni):	50%
Prisutnost na predavanjima	5%																
Prisutnost na vježbama	5%																
Aktivnost studenta	10%																
Seminarski rad	10%																
Mini pismeni testovi:																	
- mini test na polovini semestra	10%																
- mini test na kraju semestra	10%																
Završni ispit (usmeni):	50%																
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je proširivanje i produbljivanje znanja i vještina na području edukacije i rehabilitacije djece i odraslih sa specifičnim teškoćama učenja, sa posebnim naglaskom na rehabilitaciji poremećaja pisanog jezika, matematičkih i motoričkih sposobnosti.																
Ishodi učenja	<p>Nakon uspješno savladanog predmeta studenti će biti osposobljeni za:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⌚ Dijagnosticiranje djece i odraslih sa specifičnim teškoćama učenja; ⌚ Pisanje individualnog edukacijskog programa za učenike sa specifičnim teškoćama učenja; ⌚ Planiranje program rada zasnovanog i na inicijalnoj i kontinuiranoj procjeni; ⌚ Pratiti napredak učenika sa specifičnim teškoćama učenja; ⌚ Primijeniti odgovarajuće instrukcije na području pisanog jezika za osobe sa specifičnim teškoćama učenja; ⌚ Provoditi logopedski tretman razvojne diskalkulije; ⌚ Primijeniti rehabilitacijski postupci u radu sa djecom s razvojnim koordinacijskim poremećajem i dispraksijom; ⌚ Koristiti odgovarajuće strategije i resurse, uključujući informacionu i komunikacijsku tehnologiju; ⌚ Provođenje istraživanja u području specifičnih teškoća učenja, te na osnovu rezultata izvoditi zaključke. 																
Indikativni sadržaj predmeta	Širok spektar različitosti unutar kontinuuma specifičnih teškoća učenja; Istraživanja na području identifikacije učenika koji imaju poremećaje pisanog jezika i																

	<p>matematičkih sposobnosti; Procjena individualnih edukacijskih potreba; Vrste diskalkulije; Sekundarne teškoće u učenju matematike; Uloga jezika u rješavanju matematičkim problemskim zadacima; Dijagnosticiranje razvojne diskalkulije; Planiranje programa rada zasnovanog na inicijalnoj i kontinuiranoj procjeni; Efekti specifičnih teškoća učenja na učenje, samopouzdanje i ponašanje; Praćenje napretka učenika sa specifičnim teškoćama učenja; Vještine učenja; Instrukcije na području pisanog jezika za osobe sa specifičnim teškoćama učenja; Logopedski tretman razvojne diskalkulije; Rehabilitacijski postupci u radu sa djecom s razvojnim koordinacijskim poremećajem i dispraksijom; Strategije i resursi, uključujući informacionu i komunikacijsku tehnologiju.</p>
<p>Metode učenja</p>	<p>Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; ☐ Laboratorijske vježbe u ustanovama u kojima se sprovodi logopedska dijagnostika i tretman osoba sa specifičnim teškoćama učenja; ☐ Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova.
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora i zadataka jednostavnog dosjećanja. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora i zadataka jednostavnog dosjećanja. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega</p>

	minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.
Jezik podučavanja	Bosanski
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Harwell JM, Williams Jackson R. The Complete Learning Disabilities Handbook: Ready-to-Use Strategies and Activities for Teaching Students with Learning Disabilities. Jossey-Bass; 3 edition, 2008; ▪ Duranović M, Smythe I. Disleksija. Tuzla: Harfo-graf, 2010; ▪ Kirby A, Peters L. 100 ideas for supporting pupils with dyspraxia and DCD. London: Continuum International Publishing Group, 2010; ▪ Sharma MC. Matematika bez suza Kako pomoći djetetu s teškoćama u učenju matematike. Lekenik: Ostvarenje, 2001.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Siegel LS. Issues in the Definition and Diagnosis of Learning Disabilities: A Perspective on Guckenberger. Boston University. Journal of Learning Disabilities 32: 304-319, 1999; ▪ Reid G, Green S. 100 ideas for supporting pupils with dyslexia. London: Continuum International Publishing Group, 2010; ▪ Reid G. Dyslexia: A Practitioner's Handbook. West Sussex, UK: John Wiley & Sons Ltd., 2009; ▪ Stowe CM. How to reach & teach children & teens with dyslexia. San Francisco: Jossey-Bass, 2000.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ www.hud.hr ▪ http://www.ldanatl.org ▪ http://www.bdadyslexia.org.uk ▪ http://www.interdys.org/

Puni naziv predmeta	Pristupi i metode u tretmanu mucanja																
Šifra predmeta	LDCO3																
Nivo predmeta/ ciklus BiH	drugi ciklus FQ-BiH i Bolonje																
Bodovna vrijednost ECTS	8 ECTS																
Trajanje	jedan semestar																
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli																
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet																
Nositelj predmeta																	
E-mail																	
Izvoditelj predavanja																	
Saradnik																	
Web stranica	www.erf.untz.ba																
Status predmeta	obavezan																
Uslovi	nema																
Ograničenja pristupa	studenti II ciklusa studija																
Aktivnost koja se ocjenjuje	<table> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Mini pismeni testovi:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>- mini test na polovini semestra</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>- mini test na kraju semestra</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Završni ispit (usmeni):</td> <td>50%</td> </tr> </table>	Prisutnost na predavanjima	5%	Prisutnost na vježbama	5%	Aktivnost studenta	10%	Seminarski rad	10%	Mini pismeni testovi:		- mini test na polovini semestra	10%	- mini test na kraju semestra	10%	Završni ispit (usmeni):	50%
Prisutnost na predavanjima	5%																
Prisutnost na vježbama	5%																
Aktivnost studenta	10%																
Seminarski rad	10%																
Mini pismeni testovi:																	
- mini test na polovini semestra	10%																
- mini test na kraju semestra	10%																
Završni ispit (usmeni):	50%																
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je proširivanje i produbljivanje znanja i vještina iz oblasti tretmana poremećaja tečnosti govora (mucanja). Studenti će biti osposobljeni za primjenu različitih i adekvatnih metodskih pristupa u tretmanu osoba koje mučaju.																
Ishodi učenja	<p>Nakon uspješno savladanog predmeta studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⌚ Primijeniti savremene pristupe i metode logopedskog tretmana sa osobama koje mučaju ⌚ Identificirati faktore koji utiču na rezultate terapije kod djece i odraslih koji mučaju ⌚ Primijeniti adekvatne pristupe i metode u tretiranju mucanja kod djece sa dodatnim poteškoćama govora i jezika; ⌚ Ukazati na značaj i važnost samopomoći i grupne pomoći osobama koje mučaju, kao dodatnog elementa, u terapiji mucanja; ⌚ Savjetovati djecu koja mučaju i njihove roditelje; ⌚ Donijeti ispravnu odluku u vezi dodatne upotrebe lijekova u tretmanu mucanja; ⌚ Osmisliti i provesti istraživanje u području mucanja, te na osnovu rezultata izvoditi zaključke. 																
Indikativni sadržaj predmeta	Identificiranje i smjernice za rad sa mlađom djecom koja mučaju; Faktori koji utiču na tretman i rezultate terapije djece koja mučaju; Strategije i tehnike za procjenu mucanja kod adolescenata i odraslih i logička utemeljenost tretmanskog pristupa; Lidcombe program; Indirektni tretmanski pristupi za ranu intervenciju kod osoba sa razvojnim mucanjem; Pravila programa																

	<p>fluentnosti za djecu školske dobi koja mucaju; Savjetovanje djece koja mucaju i njihovih roditelja; Sveobuhvatni program za tretiranje mucanja za djecu školske dobi sa strategijama za nošenje sa problemima zadirkivanja i nasilja; Jezička razmatranja kod razvojnog mucanja; Uloga fonologije kod mucanja u djetinjstvu i tretman mucanja i fonoloških poremećaja; Procjena i tretman bilingvalnih govornika koji mucaju; Intenzivni tretman mucanja kod adolescenata i odraslih; Samopomoć i grupna pomoć kao dopuna tretmanu mucanja; Razmatranje upotrebe lijekova u tretmanu mucanja; Simptomatologija i tretman neurogenog mucanja, Samokontrola u tretmanu mucanja; Naučno-istraživački rad u teoriji i praksi sa osobama koje mucaju.</p>
<p>Metode učenja</p>	<p>Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; ☐ Laboratorijske vježbe u ustanovama u kojima se sprovodi logopedska dijagnostika i tretman osoba koje mucaju; ☐ Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova.
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, alternativnih zadataka i zadataka jednostavnog dosjećanja. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, alternativnih zadataka i zadataka jednostavnog dosjećanja. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>

Jezik podučavanja	Bosanski
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Conture ED, Curlee RF (2007) Stuttering and Related Disorders of Fluency. Thieme Medical Publishers, Inc. ▪ Onslow M, Packman A & Harrison E (2003). The Lidcombe program of early stuttering intervention. Overview of the Lidcombe program. Austin, TX. ▪ Peters TJ i Guitar B (1991) Stuttering: An Integrated Approach to its Nature and treatment. Baltimore: Williams & Wilkins.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stewart T i Turnbull J (1995) Working with Disfluent children. Bicester: Winslow Press Limited. ▪ Bonelli F, Dixon M, Bernstein Rratner N i Onslow M (2000) Child and parent speech and language following the Lidcombe Programme of early stuttering intervention. Clinical linguistics & phonetics 6 (14): 427-446 ▪ Anderson JD (2007) Phonological neighborhood and word frequency effects in the stuttered disfluencies of children who stutter. Journal of Speech Language, and Hearing Research (50) 1: 229-247. ▪ Caruso AJ, Ritt CA i Sommers RK (2002) Interaction Between Fluency and Phonological Disorders: A Case Study. Contemporary Issues in Communication Science and Disorders 29: 146-153. ▪ Logan KJ (2001) The effect of syntactic complexity upon the speech fluency of adolescents and adults who stutter. Journal of Fluency Disorders (26) 2: 85-106 ▪ Miles S i Ratner NB (2001) Parental Language Input to Children at Stuttering Onset. Journal of Speech, Language, and Hearing Research 44: 1116–1130 ▪ Dodatni članci iz časopisa koje odredi profesor
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://sydney.edu.au/health_sciences/asrc/clinic/parents/lidcombe.shtml ▪ www.asha.org

Puni naziv predmeta	Tretman neurogenih govorno-jezičkih poremećaja																
Šifra predmeta	LDCO4																
Nivo predmeta/ ciklus BiH	drugi ciklus FQ-BiH i Bolonje																
Bodovna vrijednost ECTS	8 ECTS																
Trajanje	jedan semestar																
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli																
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet																
Nositelj predmeta																	
E-mail																	
Izvoditelj predavanja																	
Suradnik																	
Web stranica	www.erf.untz.ba																
Status predmeta	obavezan																
Uslovi	nema																
Ograničenja pristupa	studenti II ciklusa studija																
Aktivnost koja se ocjenjuje	<table> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Mini pismeni testovi:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>- mini test na polovini semestra</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>- mini test na kraju semestra</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Završni ispit (usmeni):</td> <td>50%</td> </tr> </table>	Prisutnost na predavanjima	5%	Prisutnost na vježbama	5%	Aktivnost studenta	10%	Seminarski rad	10%	Mini pismeni testovi:		- mini test na polovini semestra	10%	- mini test na kraju semestra	10%	Završni ispit (usmeni):	50%
Prisutnost na predavanjima	5%																
Prisutnost na vježbama	5%																
Aktivnost studenta	10%																
Seminarski rad	10%																
Mini pismeni testovi:																	
- mini test na polovini semestra	10%																
- mini test na kraju semestra	10%																
Završni ispit (usmeni):	50%																
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je proširivanje i produbljivanje znanja i vještina iz oblasti tretmana neurogenih govorno-jezičkih poremećaja, te osposobljavanje studenta za adekvatnu primjenu metodskih pristupa u procesu rehabilitacije. Naglašena je multidisciplinarnost u pristupu i rehabilitaciji osoba s afazijom.																
Ishodi učenja	<p>Nakon uspješno savladanog predmeta studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☉ Primijeniti savremene pristupe i metode logopedskog tretmana osoba sa neurogenim govorno-jezičkim poremećajima; ☉ Procijeniti mogućnosti metodskih pristupa u procesu rehabilitacije osoba sa neurogenim govorno-jezičkim poremećajima; ☉ Primijeniti socijalni model u tretmanu afazija i srodnih govorno-jezičkih poremećaja; ☉ Vrednovati i analizirati tok i ishod logopedskog tretmana osoba sa neurogenim govorno-jezičkim poremećajima; ☉ Informisati i savjetovati osobe sa afazijom i srodnim poremećajima, kao i njihovu porodicu o rezultatima logopedskog tretmana i prognozi oporavka; ☉ Koristiti kompjuterske softvere u tretmanu afazija; ☉ Osmisliti i provesti istraživanje u području neurogenih govorno-jezičkih poremećaja, te na osnovu rezultata izvoditi zaključke. 																
Indikativni sadržaj predmeta	Suvremeni pristupi i metode u tretmanu afazija i srodnih govorno-jezičkih poremećaja; Oporavak i prognoza afazija, principi jezičke restauracije; Menadžment u																

	<p>afaziologiji; Multidisciplinarni pristupi u terapiji afazija; Tretman jezičkih disfunkcija u afaziji: fluentnost, fonologija, imenovanje i problemi pronalaženja riječi, semantički sistem, gramatika i agramatizam; Pragmatika, diskurs i funkcionalna komunikacija osoba sa afazijom; Tretman aleksije neurogenog porijekla; Tretman agrafije neurogenog porijekla; Tretman akalkulije neurogenog porijekla; Upotreba kompjuterskih softvera u tretmanu afazija (Bungalow, Parrot, Behringer); Govorna apraksija; Dizarija; Komunikacijski poremećaji uzrokovani starenjem i demencija; Tretman bilingvalnih osoba sa afazijom i poliglota; Socijalni pristup u tretmanu afazija; Kvalitet života osoba sa afazijom; Naučno-istraživački rad u afaziološkoj teoriji i praksi.</p>
<p>Metode učenja</p>	<p>Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; ☐ Laboratorijske vježbe u ustanovama u kojima se sprovodi logopedska dijagnostika i tretman neurogenih govorno-jezičkih poremećaja; ☐ Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova.
<p>Objašnjenje o provjeri znanja</p>	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora i zadataka jednostavnog dosjećanja. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora i zadataka jednostavnog dosjećanja. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Usmeni ispit se može položiti ukoliko student odgovori na sva tri pitanja. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega</p>

	minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.
Jezik podučavanja	Bosanski
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vuković M. Tretman afazija. Beograd: Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, 2008; ▪ Vuković M. Afaziologija. Drugo dopunjeno izdanje. Beograd: Arhipelag, 2010.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mrkonjić Z. Povezanost verbalne komunikacije sa kvalitetom života u osoba sa afazijom. Doktorska disertacija. Tuzla: Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, 2009; ▪ Benson DF i Ardila A. Aphasia: a clinical perspective. New York: Oxford University press., 1996; ▪ Davis GA. Aphasiology: Disorders and Clinical Practice, 2nd ed, Boston: Pearson Education, Inc. And Allyn and Bacon, 2007; ▪ LaPointe LL. Aphasia and Related Neurogenic Language Disorders. 3rd ed. New York: Thieme Medical Publishers, Inc., 2005; ▪ Nadeau SE, Gonzalez Rothi LJ and Crosson B. (eds.) Aphasia and language: theory to practice. New York: A division of Guilford publications, Inc., 2000; ▪ Papathanasiou and Bleser RD. (eds.) The sciences of aphasia: from therapy to theory. Oxford: Elsevier science Ltd., 2003;
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ http://www.asha.org/ ▪ http://www.aphasia.org/

Puni naziv predmeta	Strategije u tretmanu jezičkih poremećaja																
Šifra predmeta	LDCO5																
Nivo predmeta/ ciklus BiH	drugi ciklus FQ-BiH i Bolonje																
Bodovna vrijednost ECTS	6 ECTS																
Trajanje	jedan semestar																
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli																
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet																
Nositelj predmeta																	
E-mail																	
Izvoditelj predavanja																	
Saradnik																	
Web stranica	www.erf.untz.ba																
Status predmeta	obavezan																
Uslovi	nema																
Ograničenja pristupa	studenti II ciklusa studija																
Aktivnost koja se ocjenjuje	<table> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Mini pismeni testovi:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>- mini test na polovini semestra</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>- mini test na kraju semestra</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Završni ispit (usmeni):</td> <td>50%</td> </tr> </table>	Prisutnost na predavanjima	5%	Prisutnost na vježbama	5%	Aktivnost studenta	10%	Seminarski rad	10%	Mini pismeni testovi:		- mini test na polovini semestra	10%	- mini test na kraju semestra	10%	Završni ispit (usmeni):	50%
Prisutnost na predavanjima	5%																
Prisutnost na vježbama	5%																
Aktivnost studenta	10%																
Seminarski rad	10%																
Mini pismeni testovi:																	
- mini test na polovini semestra	10%																
- mini test na kraju semestra	10%																
Završni ispit (usmeni):	50%																
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je proširivanje i produbljivanje znanja i vještina iz oblasti tretmana jezičkih poremećaja, te osposobljavanje studenata za adekvatnu primjenu metodskih pristupa u procesu rehabilitacije. Sistematski se izučavaju strategije jezičkog tretmana primjerene različitosti poremećaja i samog klijenta.																
Ishodi učenja	<p>Nakon uspješno savladanog programa studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☉Spoznati prednosti i adekvatnost pojedinih strategija jezičkog tretmana u odnosu na specifičnosti klijentovih potreba; ☉Primijeniti varijete indirektno i direktno jezičke terapije; ☉Razviti klijentovo razumijevanje i produkciju adekvatnog rječnika u različitim komunikacijskim kontekstima primjerenim za uzrast, dijalekt i kulturološka očekivanja; ☉Razviti klijentovo razumijevanje i produkciju osnovnih i složenih morfoloških i sintaksičkih struktura primjerenim za uzrast, dijalekt i kulturološka očekivanja; ☉Razviti klijentovu upotrebu konverzacijskih i pragmatičkih vještina primjerenim za uzrast, dijalekt i kulturološka očekivanja u različitim komunikacijskim kontekstima; ☉Osmisliti i provesti istraživanje u području jezičkih poremećaja, te na osnovu rezultata izvoditi zaključke. 																
Indikativni sadržaj predmeta	Opšte odrednice u tretmanu poremećaja jezika u djece; Sveobuhvatne, integrirane procedure poremećaja																

	<p>jezika; Riječ i fraza stadij tretmana; Podučavanje gramatičkih morfema i sintaksičke strukture; Podučavanje konverzacijskih i pragmatičkih vještina; Smanjivanje neželjenog ponašanja; Implementiranje programa održavanja; Tretman jezičkih poremećaja u kulturološki različite djece; Jezička intervencija zasnovana na aktivnosti; Dijete-orijentirana jezička intervencija; Podučavanje zahtjevu za pojašnjenje i varijaciji iskaza; Direktni pristup tretmanu jezika; Struktura događaja; Fokus stimulacija; Indirektna jezička stimulacija; Integrirana funkcionalna intervencija; Interaktivni razvoj jezika; Trening narativnih vještina; Skript terapija; Započinjanje i održavanje teme; Cjelojezički pristup.</p>
Metode učenja	<p>Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; ☐ Laboratorijske vježbe u ustanovama u kojima se sprovodi logopedska dijagnostika i tretman jezičkih poremećaja.
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora i zadataka jednostavnog dosjećanja. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 15 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora i zadataka jednostavnog dosjećanja. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 15 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>
Jezik podučavanja	Bosanski
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Owens R.E. Language Disorders: A Functional Approach to Assessment and Intervention.

	<p>Boston: Allyn and Bacon, 2004;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Owens R.E. Language Development An Introduction. Boston: Allyn and Bacon, 2005; ▪ Reed V.A. Children with Language Disorders. In: V.A.Reed (Ed) An introduction to children with language disorders. Boston: Allyn and Bacon, 2005: 75-132; ▪ Roth F.P. Worthington C.K. Treatment resource manual for speech-language pathology. New York: Thomson Delmar Learning, 2005.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hegde M.N. Hegde's Pocket Guide to Treatment in Speech-Language Pathology. San Diego: Singular/Thomson Learning, 2001; ▪ Ibrahimagić A. Semantika i sintaksa u djece sa sekundarnim jezičkim teškoćama. Doktorska disertacija. Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Univerzitet u Tuzli, 2008; ▪ Landis K, Woude JV, Jongsma A.E. The Speech-Language Pathology Treatment Planner. New Jersey: John Wiley & Sons., 2004.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ www.asha.org ▪ www.psychcorp.com (Speech and language section) ▪ www.linguisystems.com

Puni naziv predmeta	Menadžment poremećaja glasa																
Šifra predmeta	LDCIZ1																
Nivo predmeta/ ciklus BiH	drugi ciklus FQ-BiH i Bolonje																
Bodovna vrijednost ECTS	4 ECTS																
Trajanje	jedan semestar																
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli																
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet																
Nositelj predmeta																	
E-mail																	
Izvoditelj predavanja																	
Saradnik																	
Web stranica	www.erf.untz.ba																
Status predmeta	izborni																
Uslovi	nema																
Ograničenja pristupa	studenti II ciklusa studija																
Aktivnost koja se ocjenjuje	<table> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Mini pismeni testovi:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>- mini test na polovini semestra</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>- mini test na kraju semestra</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Završni ispit (usmeni):</td> <td>50%</td> </tr> </table>	Prisutnost na predavanjima	5%	Prisutnost na vježbama	5%	Aktivnost studenta	10%	Seminarski rad	10%	Mini pismeni testovi:		- mini test na polovini semestra	10%	- mini test na kraju semestra	10%	Završni ispit (usmeni):	50%
Prisutnost na predavanjima	5%																
Prisutnost na vježbama	5%																
Aktivnost studenta	10%																
Seminarski rad	10%																
Mini pismeni testovi:																	
- mini test na polovini semestra	10%																
- mini test na kraju semestra	10%																
Završni ispit (usmeni):	50%																
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je proširivanje i produbljivanje znanja i vještina iz oblasti poremećaja glasa uzrokovanih vokalnom zloupotrebom, psihičkim ili fizičkim stresom, laringealnom patologijom ili neurološkim poremećajem te menadžmenta i tretmana istih. Ovladavanje evaluacijom i menadžmentom poremećaja glasa u specifičnim populacijama.																
Ishodi učenja	<p>Nakon uspješno savladanog programa studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> 🕒 Primijeniti rezultate i preporuke prakse zasnovane na dokazima u domenu menadžmenta poremećaja glasa i glasovne higijene; 🕒 Primijeniti strategije menadžmenta funkcionalnih, organskih i neurogenih poremećaja glasa; 🕒 Provesti glasovnu evaluaciju i terapiju za poremećaje glasa u djetinjstvu i adolescenciji; poremećaja nastalih uslijed pogrešne upotrebe i zloupotrebe glasa; te nakon radio terapije; 🕒 Provesti glasovnu evaluaciju i menadžment za poremećaje glasa u populacijama starih, gluhih i nagluhih, profesionalnih, te transseksualnih korisnika glasa; 🕒 Osmisliti i provesti istraživanje u području poremećaja glasa, te na osnovu rezultata izvoditi zaključke. 																
Indikativni sadržaj predmeta	Osnovni principi menadžmenta poremećaja glasa; Dijagnostika i tretman funkcionalnih, organskih i neurogenih poremećaja glasa; Poremećaji glasnoće, visine i fonacije; Osnovni principi tretmana poremećaja rezonancije; Tretman ponašanja vokalne zloupotrebe;																

	<p>Specifične tehnike olakšavanja; Tretman glasa nakon radio terapije; Menadžment poremećaja glasa u populaciji starih; Menadžment poremećaja glasa u populaciji gluhih i nagluhih; Menadžment poremećaja glasa u populacijama glasovnih profesionalaca; Menadžment transseksualnog glasa.</p>
Metode učenja	<p>Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; ☐ Laboratorijske vježbe u ustanovama u kojima se sprovodi logopedska dijagnostika i tretman jezičkih poremećaja.
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora i zadataka jednostavnog dosjećanja. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 15 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora i zadataka jednostavnog dosjećanja. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 15 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>
Jezik podučavanja	Bosanski
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Boone D.R., McFarlane S.C., Von Berg S.I. The Voice and Voice Therapy. USA: Allyn and Bacon, 2005; ▪ Freeman M., Fawcus M. Voice Disorders and their Management. London: Whurr Publishers, 2001; ▪ Shewell C. Voice Work: Art and Science in Changing Voices. UK: Wiley-Blackwell, 2009.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hegde M.N. Hegde's Pocket Guide to Treatment in Speech-Language Pathology. San Diego: Singular/Thomson Learning, 2001; ▪ Roth F.P., Worthington C.K. Treatment resource

	manual for speech-language pathology. New York: Thomson Delmar Learning, 2005.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none">▪ www.asha.org▪ www.australianvoiceassociation.com.au▪ www.british-voice-association.com▪ www.voiceproblem.org

Puni naziv predmeta	Sistemi i sredstva u augmentativnoj i alternativnoj komunikaciji																
Šifra predmeta	LDCIZ2																
Nivo predmeta/ ciklus BiH	drugi ciklus FQ-BiH i Bolonje																
Bodovna vrijednost ECTS	4 ECTS																
Trajanje	jedan semestar																
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli																
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet																
Nositelj predmeta																	
E-mail																	
Izvoditelj predavanja																	
Saradnik																	
Web stranica	www.erf.untz.ba																
Status predmeta	izborni																
Uslovi	nema																
Ograničenja pristupa	studenti II ciklusa studija																
Aktivnost koja se ocjenjuje	<table> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Mini pismeni testovi:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>- mini test na polovini semestra</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>- mini test na kraju semestra</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Završni ispit (usmeni):</td> <td>50%</td> </tr> </table>	Prisutnost na predavanjima	5%	Prisutnost na vježbama	5%	Aktivnost studenta	10%	Seminarski rad	10%	Mini pismeni testovi:		- mini test na polovini semestra	10%	- mini test na kraju semestra	10%	Završni ispit (usmeni):	50%
Prisutnost na predavanjima	5%																
Prisutnost na vježbama	5%																
Aktivnost studenta	10%																
Seminarski rad	10%																
Mini pismeni testovi:																	
- mini test na polovini semestra	10%																
- mini test na kraju semestra	10%																
Završni ispit (usmeni):	50%																
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je proširivanje i produbljivanje znanja i vještina iz oblasti augmentativne i alternativne komunikacije (AAK), te osposobljavanje studenata za adekvatnu procjenu klijetovih govornih i negovornih komunikacijskih potencijala, odabir i primjenu oblika i sistema AAK najprimjerenijeg za klijenta i njegovu okolinu.																
Ishodi učenja	<p>Nakon uspješno savladanog programa studenti će moći:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☉ Spoznati prednosti i adekvatnost pojedinih oblika i sistema AAK u odnosu na specifične klijentove potrebe, te principe njihovog odabira; ☉ Podučiti klijenta da uspješno prenosi želje i potrebe koristeći kombinaciju oralne komunikacije i/ili AAK; ☉ Podučiti klijenta i njegovu okolinu primjeni potpomognutih i nepotpomognutih sredstava AAK; ☉ Podučiti klijenta i njegovu okolinu vrstama i načinima upotrebe slika i simbola te neelektronskih ploča u poduci funkcionalne komunikacije; ☉ Podučiti klijenta i njegovu okolinu vrstama i načinima upotrebe nisko i visokotehnoloških metoda AAK. 																
Indikativni sadržaj predmeta	Osnovni principi odabira sredstva ili sistema AAK; Potpomognuta AAK; Gestovna nepotpomognuta AAK; Potpomognuta gestovna AAK; Podučavanje funkcionalnoj komunikaciji upotrebom slika i simbola; Korištenje neelektronskih/elektronskih ploča za funkcionalnu komunikaciju; Visoka tehnologija u AAK; Niskotehnološka pomagala u AAK; Neuropotpomognuta AAK; Učešće klijenta u																

	receptivnoj, ekspresivnoj i kognitivnoj procjeni i procjeni AAK potreba; Podučavanje sistemu pozivanja pomoći, indiciranju odgovora i osnovnih potreba; Podučavanje tačnosti vizuelnog i auditornog sistema skeniranja, odabira poruka i efikasnoj upotrebi odabranog sistema AAK.
Metode učenja	Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, kinestetički, logičko-matematički, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su: <ul style="list-style-type: none"> ☐ Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; ☐ Laboratorijske vježbe u ustanovama u kojima se sprovodi logopedska dijagnostika i tretman jezičkih poremećaja.
Objašnjenje o provjeri znanja	Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora i zadataka jednostavnog dosjećanja. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 15 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora i zadataka jednostavnog dosjećanja. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno, student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 15 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.
Jezik podučavanja	Bosanski
Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Glennen S.L., DeCoste D.C. Handbook Of Augmentative And Alternative Communication. San Diego-London: Singular Publishing Group, 1996; ▪ Lloyd L.L., Fuller D.R., Arvidson H.H. Augmentative and Alternative Communication: A Handbook of Principles and Practices. London: Whurr Publishers, 1997; ▪ Jovanović Simić N. Augmentativna i alternativna komunikacija – strategije i principi. Bograd: Društvo defektologa Srbije, 2007.

<p>Dodatna literatura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Glennen S.L., De Coste D.C. Handbook of augmentative and alternative communication. San Diego-Lonodon: Singular Publishing Group, 2001; ▪ Hegde M.N. Hegde's Pocket Guide to Treatment in Speech-Language Pathology. San Diego: Singular/Thomson Learning, 2001;. ▪ Landis K., Woude J.V., Jongsma A.E. The Speech-Language Pathology Treatment Planner. New Jersey: John Wiley & Sons, 2004. ▪ McCormick L., Wegner J. Supporting Augmentative Communication In: L. McCormick, D.F. Loeb, R.L. Schiefelbusch (ed) Supporting children with Communication Difficulties in Inclusive Settings. School based language intervention. Boston: Allyn and Bacon, 2003: 435-459. ▪ Schlosser R.W., Arvidson H.H., Lloyd L.L. The efficacy of augmentative and alternative communication toward evidence-based practice (Augmetnative and alternative communication perspectives). San Diego: Elsevier Science Academic Press, 2003.
<p>Internet web reference</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ www.asha.org ▪ www.therasimplicity.com ▪ www.linguisystems.com

Puni naziv predmeta	Klinički praktikum																
Šifra predmeta	LDCIZ3																
Nivo predmeta/ ciklus BiH	drugi ciklus FQ-BiH i Bolonje																
Bodovna vrijednost ECTS	4 ECTS																
Trajanje	jedan semestar																
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli																
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet																
Nositelj predmeta																	
E-mail																	
Izvoditelj predavanja																	
Saradnik																	
Web stranica	www.erf.untz.ba																
Status predmeta	izborni																
Uslovi	nema																
Ograničenja pristupa	studenti II ciklusa studija																
Aktivnost koja se ocjenjuje	<table> <tr> <td>Prisutnost na predavanjima</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>Prisutnost na vježbama</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td>Aktivnost studenta</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Seminarski rad</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Mini pismeni testovi:</td> <td></td> </tr> <tr> <td>- mini test na polovini semestra</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>- mini test na kraju semestra</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Završni ispit (usmeni):</td> <td>50%</td> </tr> </table>	Prisutnost na predavanjima	5%	Prisutnost na vježbama	5%	Aktivnost studenta	10%	Seminarski rad	10%	Mini pismeni testovi:		- mini test na polovini semestra	10%	- mini test na kraju semestra	10%	Završni ispit (usmeni):	50%
Prisutnost na predavanjima	5%																
Prisutnost na vježbama	5%																
Aktivnost studenta	10%																
Seminarski rad	10%																
Mini pismeni testovi:																	
- mini test na polovini semestra	10%																
- mini test na kraju semestra	10%																
Završni ispit (usmeni):	50%																
Ciljevi predmeta	Cilj ovog predmeta je proširivanje i produbljivanje znanja i vještina potrebnih za superviziju, kao i potrebnih sržnih informacija i sistematičnosti o različitim strukturalnim, metodološkim i etičkim aspektima kliničkog praktikuma i supervizije, te jasno definiranje očekivanja logopeda koja su rukovođena etičkim principima pružanja usluga i efektivnih i uspješnih metoda u tretmanu djece i odraslih sa različitim oblicima komunikacijskih poremećaja kako u samostalnom radu, tako i u timskom radu.																
Ishodi učenja	<p>Nakon uspješno savladanog predmeta studenti će:</p> <ul style="list-style-type: none"> ⌚ Bolje razumjeti strukturu različitih strana praktičnog rada; ⌚ Bolje razumjeti principe etičke prakse, provođenje, ponašanja i kompetencije koje se od njih očekuju; ⌚ Dobiti valjanu potvrdu očekivanja njihovih supervizora i bolje razumjeti ulogu i odgovornosti kao logopeda; ⌚ Steći nove informacije o ciljevima tretmana za različite klijente, nadopuniti znanje o osnovnim kliničkim metodama tretiranja klijenata sa različitim komunikacijskim poremećajima; ⌚ Steći pregled najčešće korištenih tehnika u tretmanu, sa posebnim naglaskom na radu sa porodicama u cilju postizanja boljeg uspjeha; ⌚ Znati odabrati ciljana ponašanja, procedure tretmana, procedure za smanjenje neželjenih ponašanja i metode koje će unaprijediti upravljanje komunikacijskim vještinama. 																
Indikativni sadržaj predmeta	Opće smjernice profesionalnog ponašanja; Klinička																

	<p>supervizija; Uloga i odgovornosti logopeda i supervizora; rad sa klijentima; Procjena klijenata; Uspostavljanje radnog odnosa sa klijentom i porodicom; Uspostavljanje saradnje sa drugim stručnjacima; Pristupi i smjernice za odabir ciljanih ponašanja u tretmanu: artikulacijski i fonološki poremećaji, jezički poremećaji, vještine opismenjavanja, poremećaji glasa, poremećaji fluentnosti, neurogeni komunikacijski poremećaji kod djece i odraslih, poremećaji gutanja; Odabir ciljanih ponašanja u tretmanu osoba sa ograničenim oralnim vještinama; Koncepti i metode u tretmanu govorno-jezičkih poremećaja; Kontrolisanje nepoželjnih ponašanja; Rukovođenje ciljanim ponašanjima; Primjeri dobre prakse.</p>
Metode učenja	<p>Planirane su sljedeće aktivnosti uspješnog učenja: konkretno iskustvo, promatranje i promišljanje, stvaranje apstraktnih koncepata i aktivno eksperimentisanje. Kao stilovi učenja preferiraju se: vizuelni stil, auditivni, verbalni, društveni i samostalni. Najznačajnije metode učenja na predmetu su:</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Predavanja uz upotrebu multimedijalnih sredstava, tehnika aktivnog učenja i uz aktivno učešće i diskusije studenata; ☐ Laboratorijske vježbe u ustanovama u kojima se sprovodi logopedska dijagnostika i tretman osoba koje mučaju; ☐ Priprema i izlaganje grupnih i individualnih seminarskih radova.
Objašnjenje o provjeri znanja	<p>Nakon polovine semestra studenti pismeno polažu mini test (prvi međuispit) koji obuhvata do tada obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, alternativnih zadataka i zadataka jednostavnog dosjećanja. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno student na prvom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Nakon završetka semestra studenti pismeno polažu mini test (drugi međuispit) koji obuhvata obrađenu tematiku sa predavanja i vježbi iz drugog dijela semestra. Test se sastoji od zadataka višestrukog izbora, alternativnih zadataka i zadataka jednostavnog dosjećanja. Svaki tačan odgovor boduje se sa 1 bodom, odnosno student na drugom međuispitu može ostvariti maksimalno 10 bodova. Oba mini testa polažu svi studenti na predmetu istovremeno čime je postignuta ujednačenost nivoa znanja koje se testira, kao i uslovi pod kojima student polaže ispit. Završni ispit je usmeni. Na usmenom ispitu student odgovara na tri izvučena pitanja iz tematike predmeta obrađene na predavanjima i vježbama. Maksimalan broj bodova koji student može ostvariti na usmenom ispitu je 50. Da bi student položio predmet mora ostvariti minimalno 54 kumulativna boda od čega minimalno 25 bodova na završnom usmenom ispitu.</p>
Jezik podučavanja	Bosanski

Osnovna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hedge M.N. i Davis D. Clinical Methods and Practicum in Speech-Language Pathology. Delmar Cengage Learning, Inc., 2009.
Dodatna literatura	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Haynes W.O. i Pindzola R.H. Diagnosis and Evaluation in Speech Pathology. Pearson Education, Inc., 2008.
Internet web reference	<ul style="list-style-type: none"> ▪ www.asha.org ▪ http://www.asha.org/docs/html/SP2007-00283.html

16. Specifikacija završnog rada

Nivo / ciklus BiH	drugi ciklus FQ-BiH i Bolonje
Bodovna vrijednost ECTS	20 ECTS
Trajanje	jedan semestar (150 sati)
Univerzitet	Univerzitet u Tuzli
Fakultet	Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet
Mentor	nastavnik izabran na užoj naučnoj oblasti/nastavnom predmetu iz kojeg se radi završni rad.
Web stranica	www.erf.untz.ba
Status	obavezan
Uslovi	Student ima pravo na odobrenje teme za izradu završnog rada sticanjem statusa studenta II ciklusa. Završni rad se može predati na ocjenu i dalji postupak ukoliko je kandidat ostvario 40 ECTS bodova predviđenih za nastavne predmete.
Ograničenja pristupa	studenti II ciklusa studija
Aktivnost koja se ocjenjuje	☐ Minimalno 45 strana istraživačkog rada; ☐ Javna usmena odbrana/prezentacija rada; ☐ Odgovori na pitanja Komisije za odbranu rada;
Ciljevi završnog rada	Ciljevi izrade završnog rada su osposobiti studenta za: ☐ pretraživanje literature, baza podataka i drugih izvora informacija; ☐ samostalno istraživanje u području logopedije; prikazivanje i interpretaciju rezultata, te donošenje zaključaka; ☐ primjenu znanja iz metodologije naučnog istraživanja; ☐ primjenu adekvatnih istraživačkih metoda; . ☐ za pisanje i objavljivanje naučnih radova.
Ishodi učenja	Nakon uspješno završenog i odbranjenog završnog rada studenti će moći: ☐ identifikovati postojeća pitanja u području logopedije i jasno izraziti svoje mišljenje i stavove o njima; ☐ uspješno raditi kao nezavisni istraživač; ☐ samostalno osmisliti i provesti istraživanje iz područja logopedije, diskutovati i izvoditi zaključke; ☐ napisati i objaviti naučni rad sa svim njegovim komponentama; ☐ jasno i razgovijetno predstaviti i interpretirati rezultate istraživanja javnom okruženju.
Indikativni sadržaj rada	Sadržaj će odrediti student, mentor i članovi Komisije.
Metode učenja	Student uči uglavnom samostalno, u formi samostalnog istraživanja, uz vodstvo mentora i članova Komisije.
Objašnjenje o provjeri znanja	Kvalitet pisanog rada i usmenu prezentaciju studenta će ocjenjivati Komisija. Nakon završetka javne odbrane rada Komisija, većinom glasova, objavljuje uspjeh kandidata pri čemu rezultat može biti: - odbranio rad, - nije odbranio rad